

ДМИТРО ЗАГУЛ

ВИБІР НІМЕЦЬКИХ БАЛАД

В-во „ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“

ALTE OPTIK

Davies Katalog

Elektrische Instrumente

Verlag

von O. Burghard

Verlag „Wissenschaft“

Elektrische Instrumente

Verlag

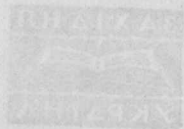
von O. Burghard

Verlag „Wissenschaft“

Dmytro Zahul
Deutsche Balladenauswahl
Vorwort
von O. Burghardt
Verlag „West-Ukraina“

Dmytro Zahul
Elektitaj germanaj baladoj
Antaŭparolo
de O. Burghardt
Eldonejo „Okcidenta Ukrainujo“

ДМИТРО ЗАГУЛ

ВИБІР НІМЕЦЬКИХ БАЛАД

Вступне слово
О. БУРГАРДА

„ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“

ДРУКОВАНО В КИЇВІ

ВІСНИК НАУКОВО-ДИПЛОМАТИЧНОЇ АКАДЕМІЇ
УМОВНИЙ ПЕРЕКЛАД

О. ВУЧКА

ДРУКОВАНО В КІЬКОСТІ
3.100 ПРИМ.

Друкарня Київської Філії „Книгоспілки“,
вул. Свердлова, ч. 8. Телефон ч. 21-15.
Замовл. ч. 559. Київ. Окрліт ч. 504.

1928

ВСТУПНЕ СЛОВО

Слово балада, — одного походження з нашим „балет“, — має свою первісну форму в середньолатинському ballata. По деяких місцевостях Франції воно означало просто танець: *La demoiselle du chateau dansait une Ballade avec le fiance (Chateau-briand)*, по інших місцевостях — публічний балъ: *Une jeune fille qui parait a la Ballade sans un garçon est meprisee de ses compagnes (A. Hugo)*. Отож саме походження слова вказує на звязок його з танцем, з певними ритмічними рухами: первісна балада була піснюю, що співалася до танцю. Таке саме значення має й кельтське слово *gwallawd*. Очевидно, напочатку це була пісня любовного змісту. Етимологія слова вказує на романське походження балади; колиска її, мабуть, Прованс. Не відомо, чи не було тут і впливу арабського, чи вестготського. Про розвій і строфічну будову балади маємо невеличку, але досить рельєфну статтю Загула в його книжці перекладів Шіллерових балад. Дуже близька до балади романса; часто цих термінів навіть не розрізняють; Уланд дав своїй книжці назву „Балади і романси“. Проте є де-яка різниця: у баладі переважає епічний, у романсі ліричний елемент. Баладний сюжет маємо у старонімецькій

поезії в пісні про коваля Віланда¹⁾, що помстив-
шися над королем, забив двох його хлопчиків,
згвалтував дочку й змайструвавши собі крила, злетів
у повітря, щоб з даху палацового проспівати про
свою помсту.

Зразок старої норвезької балади — сага про те,
як украдено Торів молот. Велетень, що вкрав молот
у Тора, бога-громовика, вимагає собі, як викуп
Фрейю, богиню весни. Отож сам Тор, перевдягнутий
за наречену, іде в царство велетня, щоб, його об-
дуривши, назад здобути свого молота. Оповідання
це не позбавлене де-яких гумористичних рис.

Але німецька балада нового часу пішла за ин-
шими зразками: вона розвинулася під впливом ба-
лади старо-англійської і шотландської, де переважав
елемент фантастично-елегічний, поважний. Зразок
такої балади дав німецький поет Бюргер (1747-1794)
у своїй „Ленорі“: мертвий наречений з'являється до
своєї укоханої, забирає її на коня і скаче з нею в
темну ніч—мотив дуже розповсюджений, ми його
знайдемо, наприклад, серед ново-грецьких балад,
що їх зібрав Fauriel: мертвий брат приїздить до
своєї сестри-улюбленої і на коні мчить з нею із
Багдаду до Константинополю; той самий сюжет і в
історії про горду леді Маргерет. У британській ба-
ладі померлий юнак приїздить по свою зводну
сестрицю і привозить її до яблунової огорожі раю;
похмура фантазія британця створила той острів
мертвих Авалон, де сонце, вічно на заході, тьмяно
полискує вечірнім промінням на яблунях і на водо-
граї забуття.

¹⁾ Althoch- und niederdeutsche Literatur, von
R. Kögel und W. Bruckner; S. 49 (Grundriss der
germ. Philologie B. II, Lief. 1).

Навіть у скандинавській пісні про Гельгі¹⁾ бре-
нить той самий мотив. Під високою могилою спить
забитий у бої герой Гельгі; мокрий від нічної роси
з'являється він своїй укоханій Сіґруні і скаржитья,
що сльози її кривавими крижано-холодними крап-
лями падають йому на груди. Проспавши цю ніч
в обіймах коханої, він зникає і після того ночами
вже не блукає навколо своєї могили.

Балади Шіллера й Гете за короткий час здобули
собі велику популярність серед німецької молоді і
в народі; вплив їхній на масу був ширший, ніж
вплив глибоко-ліричних пісень Гете, або патетичних
драм Шіллера. Тонкий ліричний вірш вимагає вже
читача з витонченим естетичним смаком, читача
глибокої культури, а маса швидше відгукається на
сентиментальну пісню. Ні ліричні вірші Тичини, ні
музичні рядки Блока ніколи не здобудуть у нас тої
популярності, як колись „Пташки-канарейки“, або
„Ласточка“. Але сама подія, епічний елемент,—який
безперечно, переважає у баладі,—завжди зацікавлює
й дитину, і масового читача, та не тільки сама лише
подія, гола низка фактів, а драматичне напруження,
кожній баладі властиве. Оце драматичне напру-
ження, яке сповнює серце то жахом, то надією,
вічна зміна ситуацій, несподіванки й катастрофи,—
це й примушує за короткий час переживати читача
те, що переживає глядач театральної драми на про-
тязі кількох годин. Недаремне ж Боринський назвав
баладу „драматичним ембріоном“, а Гете доводив,
що на баладних зразках можна викласти всю поезію,
бо всі три елементи (епос, лірика й драма) сполу-
чені тут у живому зародку, у первісному яйці, з

¹⁾ F. Mogk. Gesch. der norwegisch-isländischen
Literatur. S. 622.

якого—тільки-но пригріти його—до неба злетить золотопера птиця¹⁾.

Здебільшого сюжет балади—боротьба, а боротьба завжди кінчається поразкою або перемогою. Отож маємо вже елемент, який створює драматичну напруженість. Боротьба може бути не лише зовнішнього характеру, але ж і змаганням внутрішнім, хоч би розуму й почуття, боротьбою за власне щастя, за щастя іншої людини, або за щастя загалу. Отакого драматичного напруження сповнена балада Ернста „Ніз Рандерс“. Ніч, розбурхане море, десь тоне розбитий корабель, а якийсь завязтий юнак кидається на човні в саму чорну пащу смерті, щоб урятувати людину, яка висить на щоглі. Маємо чисто зовнішню боротьбу, нерівну боротьбу людини з морем, але цього поетові не досить. Він ускладнює сюжет ще елементами душевної боротьби: мати благає і не пускає сина, бо не може забути другого сина Уве, що три роки тому, як втонув; вона боїться, що загине й цей син, як загинули батько його і двоє братів. Щоб піти на геройський вчинок, треба бути глухим до благань матери, мати серце, загартоване, як криця. І ось, коли напруження досягає найвищої точки, коли в останню мить здається, що човен навки пірнув у чорну безодню—темряву роздирає цілком несподівана звістка, крик: „От мамо, та це ж наш Уве!“

На цьому автор уриває, читач уже далі сам домальовує картину: сльози радості й шалене щастя матери, що замість одного сина обіймає двох. Підсвідомо в душі читача спливають і інші асоціації: який жах, коли б син послухався був матери та не кинувся б рятувати чужого чоловіка: вона ж би ні-

¹⁾ Darenberg. Die Ballade als Kleindrama. S. 4.

коли не довідалась, що то був другий син її, та ще сама спричинилася б до смерті його. Уривчастий ритм перекладу дуже добре віддає і хвилювання, і наростання напруги, від якої аж віддих спирає:

„Ніч горобина. Вихрі ревуть. Блискавки хмари морем женуть... Три вихорі разом. Всесвіт горить... В п'ятому напружений погляд і слух... Цить. Хтось гукає крізь рупор рук...“

Таке саме наростання і щасливий кінець маємо в баладі Геббеля: „Дитина над криницею“. Нянька спить, а дитина біжить до криниці і дивиться у глибінь, де її вабить до себе власний чарівний образ, у воді відбитий. Поет дає градацію, яка раз-у-раз зростає: дитина стоїть коло криниці, дитина дивиться в воду, дитина нагнулась, тіль її кличе, дитина робить рішучий рух, та ще у дужках поет з жахом вигукує: „Нянько! Ти спиш іще досі?“ І коли напруження читачеве дійшло до вищої точки, коли йому здається, що дитина вже летить у криницю—раптом несподіваний поворот: дитя злякавшись, кидається геть від криниці. Гра на почуттях читача досягла справжньої майстерности у цих двох баладах: ніби страшний смерч несеться просто на нас серед моря, раз-у-раз зростаючи і вже сягаючи неба чорною гривою, і, коли ми вже схилиємо голову, щоб зустріти неминучу смерть, він раптом, коло самих ніг наших, падає і розтікається лагідними струмками.

„Колумб“ Л. Брахман—аналогічна балада з щасливим кінцем; в Альмерсовому „Матросі із Галліга“ ми, навпаки, сподіваємося щасливого кінця—радісного побачення матроса з дітьми і жінкою, і враз—як удар з ясного неба—падає звістка, що вся його родина загинула.

В баладі Фонтане „Джон Майнارد“ маємо тип са-

мовідданого героя, що свідомо приносить себе на жертву ради щастя загалом. Щоб урятувати всіх людей на кораблі, мусить загинути один. Є, мабуть, багато варіацій цього сюжету, бо його використав і Джек Лондон в оповіданні південноморського циклу „Мак-Коїв нащадок“.

Глибоке соціальне значення має балада Гріна „Дезертир“. Вона не лише сповнена важкого трагізму, але в ній брешуть і гострі сатиричні ноти. Поет глузує з усіх священних традицій доброго старого патріотизму і ставиться з теплою симпатією і співчуттям до порушника тих традицій, окремого індивідуума, що не хоче визнавати того, що визнають усі. Те, що в інших викликає побожні патріотичні почуття, йому лише здається смішним, бо дивиться він на все очима справжньої людини, яка не піддалася ще загальному нав'язанню:

До кілочка прив'язали
Жовту шмату, а на ній
Чорну птаху змалювали —
Щоб мені служити їй.
Та ж орла та ще шуліку
Я з дитинства не любив...
Скільки ж їх на власнім віку
Біля черед перебив.

Останні рядки з глибокою іронією підкреслюють хижацький характер того патріотизму, якому всі служать. Поет далі ще поглиблює ту іронію:

А на дно старого сита
Псячу шкуру нап'яли...
Б'ють і б'ють несамовито
Для орлиної хвали.

Уся пишність військових парадів видається лише смішним, дешевим і нікому не потрібним брязкальцем тому, чий розум ще не отруєно загально визнаними і для всіх обов'язковими істинами. Цьому

фальшивому і штучному світові герої балади протиставляє своє царство природи на високих горах,

Де шумлять пахучі сосни—
Наші справжні прапори.

Він цінує й кохає свою свободу і нікому її не віддасть:

Ні на що не промінюю
Свитки вільного стрільця.

Іронія раз-у-раз просковзує тут і там: стрілець не хоче давати цареві присяги на вірність, бо ту присягу... дає лише дівчині;

Я царя того не знаю, —
Може й добрий він панам...

Отож не розумів він, навіщо йому стояти на варті та оберегати тих панів. Невже все для них, тільки для них?

Ніччю стій тут коло брами,
Хоч би й як заснуть хотів...
Ах, невже ж моїми снами
Бог наділює панів!

Балада кінчається трагічно — розстрілом героя. Сильне враження на читача вона робить тому, що вся побудована на антитезах—протиставлення вільного життя й яскравих картин природи покрученому і брехливому ладові сучасності.

„Міньону“ Гете вряд чи можна назвати баладою. Своїм ліричним змістом вона вже більше наближається до романси. В ній переважає настрої тужливого поривання, і майже відсутній елемент епічний. Картини епічного характеру (описи далекої країни) лише ілюстрації до ліричної теми. Так само мало спільного з баладою має вірш Гайне „Звістка“.

Проте типовими для балади зразками—в тому розумінні, яке встановлено з часів Бюргера та інших наслідувачів шотландської та англійської ба-

лади—можна вважати такі твори, як „Вільшаний король“ Гете, „Багач у Кельні“ Гайбеля, „Два брати“ Гайне, „Парад у ночі“ Цедліца і безсмертна Уландова балада „Проклін співця“, яка мабуть і серед української шкільної молоді здобуде собі такі самі широкі симпатії, які здобула серед німецької. Крім цікавого розгорнення фабули, ми маємо тут і розкішні, пишнокольорові картини і сильну ліричну закраску. Славетня Гетева балада „Вільшаний король“ у майстерній градації дає поступове зростання тривожного настрою, а „Парад у ночі“ Цедліца і „Багач у Кельні“ Гайбеля найближче стоять до Бюргерової традиції, сполучаючи елементи фантастичного, моторошного. У баладі Гайбеля маємо навіть ту саму нічну подорож з мерцем на коні.

Треба сподіватися, що своєю яскраво виявленою тематикою і драматичним розгортанням сюжету балада здобуде собі ширше поле уваги і займе й у нашій літературі те місце, яке їй давно належало зайняти.

О. Бургардт.

Б А Л А Д И

А Л М Е Р С Г Е Р М А Н

МАТРОС ІЗ ГАЛЛІГ.

„Пустить, капітане, до-дому хоч раз,
Не пустите зараз, покину я вас
І втічу додому, до Галліг.
Вже третій рік на чужині минув;
Відколи я в вас, то ще дома не був
Ні разу в любому Галліг!“

„Ні, хлопче! Даремно просишся ти!
Ще раз попливеш зі мною в світи,
Аж потім поїдеш до Галліг.
Одне лишень, хлопче, дивує мене:
Чого тобі йти в непривітне, сумне,
В те самотнє й маленьке Галліг?“

„О, ні, капітане! Я скажу не те:
Ніде так любо весна не цвіте,
Як в рідному нашому Галліг.
Там журиться жінка, там двійко дітей...
Я довго не бачив їх милих очей
І своєї хатинки в Галліг.“

„Послухай, мій любий,—слухай лишень:
Два роки сьогодні, як грізний день
Прошумів над нещасним Галліг;

Повідь розмила високі вали
І хвилі моря цілком залили,
Знесли й затопили Галліг.

Сьогодні два роки... Не йди, бо дарма!
Ні діток, ні жінки твоєї нема,
Бо всі потопилися в Галліг—
Не вирнуло, друже, нічого з води,
Бо повідь знесла і хати і сади...
Що-ж тобі діяти в Галліг? "

"Чого-ж ви мовчали аж досі про се?
Горе моє! Я втратив усе,
Що було любого в Галліг.
Ви питаєте ще, що робити мені?
Я хочу померти отам на дні.
Де зникло містечко Галліг! "

ЛУЇЗА БРАХМАН

КОЛУМБ.

"Чого ти, Фернандо, турботний, блідий?
Напевне, звістка сумна? "
"Я стримуват далі не могу людей,—
Готуйтесь! Рятунку нема.
Якщо не покажеться беріг за мить,—
Пропало! загинете ви!
Бо військо, як море бурхливе, шумить
І вашої прагне крові. "

І ледве лицар це слово прорік,—
В каюту ввірвався народ,
І брязкіт мечів, і прокльони, і крик,
Мов хвилі розбурханих вод.
А в поглядах диких і жах і одчай,
Обличчя смертельно-бліді:
"Дурисвіте! де твій обіцяний край?
Рятуй нас тепер у біді! "

"Як їжі не маєш, давай свою кров! "
"Кров! "
— скрикнуло військо грізне.
Герой протиставить одвагу й любов,
Щоб море спинити страшне.
"Спасе моя кров вас,—беріть і живіть!
Та доки на сході ще раз
Покажеться сонце вогнисте на світ,
Пождати благаю я вас.

Як тільки воно не покаже землі,
Я радо віддам свою кров,—
А доти дозвольте ще жити мені
І вірте в правду й любов!
Повага героя і погляд твердий
Ще раз бунтарів поборов;
Вони не торкнули спокійних грудей
І не пролилась його кров.

„Ще раз, хай буде! Як сонце-ж зійде
І знов не покаже землі,
Тобі вже рятунку тоді не буде,
Заплатиш за брехні свої!“
І склалась між ними умова важка,
Вернулась жахлива юрба.—
Хай ранок рожевий покаже, яка
Змінлива героїв судьба!

Згасало сонце в синій млі,
В геройським серці біль...
Скажено ріжуть кораблі
Безмежний простір хвиль.
Засяли зорі, та нема
Надійної зорі!
І не приносить ніч німа
Спасенної землі.

І цілу ніч герой не спить
З турботою в душі:
На захід поглядом летить
В задумливій тиші;
„На захід пташкою лети,
Кораблю любий мій,
Хоч перед смертю, до мети
Моїх найкращих мрій!

Просторе неба голубий,
Зглянься на мій народ!
Не дай їм згинуть без надій
В безодні диких вод!“

Отак він журився за бідних людей;
Цить! Знову хтось вийшов на док?
„Ти знову, Фернандо, сумний і блідий?
Що значить поспішний твій крок?“

„О, любий пане! Тепер—кінець!
На сході вже сяйво встає!...“
„Мовчи, мій любий! Небесний творець
Всім людям світло дає.
Для мене він сонце не зверне в бік,
На смерть готова вже путь...“
„Прощайте, пане, прощайте навік!
Я чую—вже вбивці йдуть!“

І ледве лицар це слово прорік,
В каюту ввірвався народ,
І брезкіт мечів і прокльони і крик,
Як море схвильованих вод.
„Я знаю, чого ви. Готовий я;
Мене ви вкинете в вир,—
Та знайте: вже близько, хутко земля...!
О, боже, дай людям цим мир!“

Забрязкала зброя... скажений крик
Нараз пронизав далечинь.
Герой у ту мить головою поник,
Готовий у чорну глибіню.
Рятунку для нього ні звідкіля...
Вже тягнуть на край корабля
Зухвалі матроси... І враз: „Земля!
Земля!“—залунало—„Земля!“

Блискуча смуга, мов багрове шкло
Над морем погідним горить.
Осяяне сонцем, що з моря зійшло,
Всміхнулося щастя за мить.
Чого лише здогад надіятись міг,
Те дійсністю стало тоді;
І впали своєму герою до ніг
Вояки одчайні, бліді.

ГАЙНРІХ ГАЙНЕ

ДВА БРАТИ.

Спить собі вгорі, на кручі
Давній замок у-ночі;
А внизу громи блискучі,
Дико брязкають мечі.

То брати в завзятім бою
Почалися враз сікти,
Та за що взялися за зброю
Проти себе два брати?

То графині Лаври очі
Роз'єднали двох братів,
Бо на погляди жіночі
Кожен пристрастю горів.

Та до кого з них прихильне
Серце кралі золоте?
Міркування тут безсильне—
Хай же меч розсудить те.

Поединок їх відважний—
Світіть іскрами мечі,
Бережіться, нерозважні!
Злуда бродить у-ночі.

Горе вам, криваві браття!
У п'їтьмі нічної мли,
Два брати в борні завзяття
Разом трупами лягли.

Вже п'ятьсотий рік пролинув,
Покоління вже в землі;
Сумно дивиться в долину
Давній замок на шпилі.

А в ночі на тій долині
Брязк мечів почувеш ти;
О дванадцятій годині
Там змагаються брати.

З В І С Т К А.

„Мій джуро, встань! Сїдлай коня!
Крізь ліс, через поля
Лети що-сили до двора
Дункана короля.

В конюшню нишком ти зайди,
Там певне, конюх є;
Спитай: „котру Дункан дочку
Та заміж оддає?“

Як-що чорняву, то лети,
І хутко звістку дай,
А як біляву... ох, то ти...
Не дуже поспішай.

Раніш до лимаря зайди,
Мотузку там купи,—
І мовчки їдь, помалу їдь,
Вези її сюди!“

Л О Р Е Л Я Й.

Не знаю, чоґо це й од чоґо
Такий на серці сум,
Що казка з часу старого
Мені не зходить із дум.

В повітрі холод і тіні,
Так тихо Райн журчить;
Вгорі, в вечірнім промінні
Вершечок гори блищить.

Сидить красуня на кручі,
Над берегом стрімким,
І чеше коси блискучі
Гребінчиком золотим.

Намісто золотом сяє
І пісня бренить сумна;
Потужно плыве-лунає
Мелодія чарівна.

Пловця у човні на безодні
Схопив невгамовний біль,
Забув про скелі підводні,
І дивиться тільки на шпиль.

Гадаю, що хвиля сповила
Нарешті пловця й човна;
Це так Лорелая зробила
І пісня її сумна.

Ф Р І Д Р І Х Г Е Б Б Е Л Ь

ДИТИНА НАД КРИНИЦЕЮ.

(Переспів).

Дитина прокинулась! Нянько, вставай,
А нянька—й не ворухнеться.
Сонце сміється, співає гай,—
На луках стадо пасеться.

Нянько, прокинься! Дитина встає!
Виходить на двір—без няні,—
Біжить до криниці... На стежці стає,
Зриває квіти весняні.

Щось няньці сниться, бо солодко спить,
І не розплющує ока.
А біля криниці—дитина стоїть...
Нянько! Криниця глибока!

Цямрина низенька,—прокинься, стара!
Біжи, одверни пригоду!
Дитині набридла звичайна гра—
Дитина дивиться в воду.

Дитина нагнулась, не чує біди
І бачить веселе обличчя;
Голівка русява сміється з води,
Вітає дитину і кличе.

Дитина махає: Сюди! Сюди!
Ляля! вилазь на цямрину!

А тїнь і собі киває з води:
Дитинко, ходи у-долину!

Дитина зробила рішучий рух...
(Нянько! Ти спиш іще й досі?)
Аж раптом—випали квіти із рук—
Зникло лице і волосся!

Чарівний образ—як не бував—
Затремтіли скалки на воді—
Дитина здригнулась—острах обняв—
І миттю—геть од криниці!

ЕМАНУЕЛЬ ГАЙБЕЛЬ

БАГАЧ ІЗ КЕЛЬНУ.

У Кельні жив купець-багач, —
А серце в нього з криці;
Він не зважав на крик і плач
Сирітки чи вдовиці,
Він важив золото й срібло,
Всміхався так лукаво;
Суддя за хабарі його
Нераз нарушив право.

А в Кельні дівчина жила —
Замолода роками —
Її прогнав він із двора
І псами й батогами...

Як люта випала зима
І Райн скувала льодом,
Він знав, що згинула вона
Голодна, десь під плотом.

А як настали теплі дні,
Пташки защебетали,
Сусіди мертвий труп її
В соломі відкопали.
І віднесли і загребли
На кладовищі з краю,
Баби розмову завели,
Чи взяв господь до раю.

Купець небавом спостеріг
Гріб дівчини тієї:
На чорнім гробі наче сніг
Біліли три лілеї,
За три дні вирости нараз
На гробі білі квіти —
А з гробу пташка піднялась
І стала лебедіти.

„О, пане Марксе, звідкіля
Та блідість на обличчю?
Ти вбивця, пане Марксе! Я
На суд тебе покличу“.
Тут затрусився пан купець,
Здригнулися коліна...
Коня погнав він навпростець,
Жене його сумління.

Не лізе їжа в рот йому,
З тривоги серце ние;
Де гляне—скрізь: в дворі, в дому—
Він бачить три лілеї.
Як ніччю в ліжку він лежить,
Йому так гірко й тяжко,
Примружить очі, то в ту-ж мить
Почує зараз пташку.

„Рятуйте, пане лікарю!
Я заплачу, як дука...
В вогні пекельному горю,
Така нестерпна мука“.
Та скільки ліків тих було!
І лікарів чимало, —
Ніщо, ніщо не помогло,
А пташка все співала:

„Тобі вже ліків не знайти,
Помреш сьогодні ніччю.
О, пане Марксе, вбивця ти!
Тебе на суд я кличу.“

А серед ночі до дверей
Постукав хтось рукою...
Встає купець — блідий, старий, —
А з тіла піт рікою.

Він клямку пальцями схопив,
Та руки опустились,
Тут вітер світло погасив
І двері одчинились.
То смерть була. Взяла вона
З собою Маркса з Кельну
На попілястого коня
І зникла в ніч пекельну.

ВОЛЬФГАНГ ГЕТЕ

ВІЛЬХОВИЙ КОРОЛЬ.

Хто їде так пізно у вітрі нічнім?
То батько із хворим синком своїм;
Тримає дитину міцно в сідлі,
До серця горне і гріє її.

— Чом, синку, ти хилиш голівку свою? —
— Он, таточку, глянь у вільховім гаю
Корона й кирея того — короля? —
— Ні, синку, то мла простяглася здаля. —

„Мій хлопчику любий, ходімо в мій дім!
Прекрасні забави в тім домі моім.
Багато там квітів пахучих росте,
Тобі там одіння дадуть золоте“.

— Ой, таточку, татку! Ти чуєш, чи ні,
Що з ліса король обіцяє мені? —
— Не бійся, мій синку, дитинко, цить!
То вітер у листі сухім шелестить. —

„Не хочеш, мій хлопче, зо мною піти?
Тебе будуть доні мої берегти,
Заводити ніччю веселий танок,
Співати до сну лісових співанок.“

— Он, таточку, глянь, де чорніє земля...
Ти бачиш?— танцюють дочки короля.
— Я бачу, дитинко в імлі, на горі
Стоять, нахилилися верби старі.—

„Люблю я, хлопче, вроду твою,
Не хочеш по волі, то сили вжию...“
— Ох, татку, він близько! Мені боляче!
Король той тягне мене за плече!—

А батько ще швидче... Схопив його жах,
І стогне у нього синок на руках;
Доїхав додому за кілька хвилин...
В руках уже мертвий лежав його син.

МІНЬОНА.

Знаєш той край, де гай цитрин цвіте,
Де помаранча золота росте,
Де віє ніжним леготом блакить,
Де тихий мирт і гордий лавр стоїть?
Знаєш той край?

Туди! Туди

З тобою, любий, рада-б я піти!

Знаєш той дім, що на колонах дах,
Де так блищать світлиці у світлах,
Де промовляє й статуя мені:
Од кого ти терпіла в чужині?
Знаєш той дім?

Туди! Туди

З тобою, друже, рада-б я піти!

Знаєш той шпиль, де хмари по землі,
Де мул шукає стежечки в імлі,
І нори ті, де проживає гад,
А з круч і скель співає водоспад?
Знаєш той шпиль?

Туди! Туди!

В дорогу нас, мій батечку, пусти.

РИБАЛКА.

Вода шумить, вода бурлить;
Рибалка, повен дум,
Закинув вудку і сидить,
Дивиться сумно в шум.
Сидів: дивився довгий час...
Враз розійшлась вода,

А з хвилі вирнула нараз
Русалка молода.

І сумно мовила вона:
„Чом вабиш ти мій рід
Людською хитрістю зо-дна
В жаркий пекельний світ?
Як-би ти знав, як рибиці тій
Приємно у воді,
Ти й сам туди-б зійшов, як стій,—
Одужав би тоді.

Чи-ж сонце й місяць з вишини
Не люблять моря, хвиль?
Чи не вертаються-ж вони
Ще кращими звідділь?
Тебе-ж не вабить ця блакить,
Ця люба голуби́нь?
Ні власні очі—йти спочить
У росяну глиби́нь?“

Вода шумить, вода бурлить,
Так пеститься до ніг,—
А серце тугою в'ялить,
Він чує любки сміх...
Вона співала і тягла...
Не знав він, як, чого—
Схилився в воду,—з того дня
Не бачили його.

АНАСТАЗІУС ГРІН

ДЕЗЕРТИР.

На гавптвахті у кайданах
Верховинський син сидів;
Розстріляють завтра рано,
Бо вже втрете „втік з рядів“.

Принесли йому до ями
Кільканацять страв і вин,
Та весь час в обіймах мами
Свій одчай ховає він.

„Дурні! Видусили з мене
Клятву вірности царю,—
Я-ж ту вірність, люба нене,
Тільки дівчині даю.

Я царя того й не знаю,—
Може й добрий він панам...
Лиш одне життя я маю,
І воно належить вам.

Берегти голівку сиву
І подвір'я й рідний дім,
Та ще дівчину вродливу—
Клявся я життям своїм.

До кілочка прив'язали
Жовту шмату, а на ній
Чорну птаху змалювали,—
Щоб мені служити їй?

Та-ж орла та ще шуліку
Я з дитинства не любив...
Скільки-ж їх на власнім віку
Біля черед перебив.

А на дно старого сита
Псячу шкуру нап'яли...
Б'ють і б'ють несамовито
Для орлиної хвали.

Трембітання їх незносе!
То не флейта на горі,
Де шумлять пахучі сосни—
Наші справжні прапори.

Краще слухати дяка вже
Та скрипкового смичка!
Хор пташок лунає завше
В нас із кожного сучка.

В чудернацькім їх одінні
Стільки гудзів і пряжок.
Носиш тут горби ремінні,
А на голові горшок.

Ні на щό не промінюю
Свитки вільного стрільця,
Я рушницю кращу маю,
Кращу й торбу з ремінця.

Ніччю стій тут коло брами,
Хоч би й як заснуть хотів...
Ах, невже-ж моїми снами
Бог наділює панів?

Я-ж їх сон і їх безпеку
В руки божі передав
І до ранку вже далеко—
Біля хати любки став.

Завтра, коли вистріл гримне,
Люба нене,—ти гадай,
Що від грому син твій гине...
Не вбивайся, не ридай!

Буде легше умирати...
Доки-ж буду жити я,
Доти буду вимовляти
Ваше й милої ім'я“...

Зазоріло. Вся природа
Встала в ранковій красі,
Спить пастушка, а худоба
Десь пасеться у росі.

Враз по долах загриміло—
Гомін горами, як рев...
Тужно листя зашуміло,
Так і сиплеться з дерев.

Так і сиплеться з корони,
Наче квіти запашні;
Хтось росою краплі ронить—
Сльози вранішні, рясні.

І на голову дівочу
Крапельники ті падуть...
Щось жахливе їй пророчать
У ранковім сні мабуть.

Як заграло сонце світле,
То десь там, на низині,
На устах стрільця поблідли
Дві троянди запашні.

О Т Т О Е Р Н С Т

НІЗ РАНДЕРС.

Ніч горобина. Вихрі ревуть.
Блискавки хмари морем женуть.
Чийсь окрик кризь бурю.

Блисне—то видко, як біля скель
Заносить буря слабкий корабель
В безодню понуру.

Ніз Рандерс побачив і звільна прорік:
„На щоглі лишився ще чоловік.
Ходім рятувати!“

А мати до нього: „Покинь, не йди!
Ти в мене один, не пушу туди!
Послухай, я ж твоя мати!“

Твій батько втонув і Момме, мій син;
Три роки, як брат твій Уве втонув,—
Мій Уве, мій Уве!“

Ніз Рандерс у воду. А мати за ним...
Тут син рукою на море кивнув:
„А його ви матір забули?“

І миттю в човен, а з ним ще шість,
Високий, кремезний фригійський зріст.
Захлюпали весла...

То вгору то вниз танцює човен
Зник... утонули?.. Ні!—Вже ген-ген
Хвиля бурхлива занесла.

Шмагають моря блискучі мечі,
Отих людожерних коней уночі,
Аж пирскають шумом.

Гриви їх ловлять вітри на льоту—
Один одного б'є по спітнілім хребту—
Голосять і носяться тлумом.

Три вихорі разом! Всесвіт горить!
Що там? Човен! Він на беріг летить—
Вони! Вже вернули!

В пітьму напружений погляд і слух...
Цить! Хтось гукає крізь рупор рук:
„От, мамо! Та це ж наш Уве“!

ІММАНУІЛ ЗАЙДЕЛЬ

ВБИТИЙ САЛДАТ.

В далекій, чужій діброві
Лежить убитий салдат.
Його не знайшли і забули,
Хоч славно умів стрілять.

Проїздять пани-генерали
В хрестах у рідні міста.
Про вбитого ж і не згадають,
Що й він був вартий хреста.

За панських синків убитих
Плачі й запитання скрізь,
— За вбогого-ж цього салдата—
Не було ні слів, ні сліз...

Аж там десь далеко, дома,
Сидить його батько тепер,
Скорботну думає думу
І каже: „Мабуть помер“.

Сидить заплакана мати
І схлипує „Певно пропав...
Ось душка його прилетіла,
Бо раптом годинник став...“

Вже стали в гордій залі готові два співці,—
 Король і королева сідають на стілці;
 Король жажливий, грізний, в обличчі
 чорна кров;
 Вона-ж ласкава й ніжна і в поглядах любов.

Так зично, так величньо старий до струн
 торкнувсь,
 І чистий голос арфи по залі розітнувсь,

А з ним юнацький голос згучав приємно
 враз—
 Мов грізний поклик духа лунав старечий
 бас.

Співають про кохання могутні голоси,
 Про мужність і про волю та про старі
 часи;
 Про ніжне, про солодке, що вгору йде з
 грудей,
 Про все святе й високе, що підійма людей.

Двірська зухвала челядь, забула сміх і глум,
 І військо королівське поникло повне дум;
 Прекрасна королева згадала кращі дні,
 І кидає троянду співцям за їх пісні.

„Звели вже ви народ мій,—ще хочете й
 жону?“
 Ревнув король жорстокий в хвилину ту
 страшну.
 Метнув меча і груди юнацькі проколов,—
 Замість пісень веселих з грудей струмками
 кров.

Як перед вихрем бурі усіх розгонить жах;
 Сконав юнак нещасний у майстра на руках.
 Старий плащем широким холодний труп
 сповив,
 І з трупом на коня сів і замок залишив.

Аж тільки в брамі замку спинився на
 момент,
 Схопив рукою арфу, найкращий свій
 струмент,

І ним об мармурову колону замахнувся,
Ущент розбив, і скрикнув, аж замок
зодригнувся:

„Горе вам, горді залі! Щоб тут не гомонів
Ні чистий бренькіт арфи, ні наш вогнистий
спів,—

А стогін і зідхання і рабський тихий крок,
Поки зітре вас помста на порох і пісок.

Горе вам, гарні парки! Бо доля й вам така!
Ви бачите це мертво обличчя юнака,—
Отак дерева всохнуть, і висохне вода,
Як гряде тут небавом нечувана біда.

Горе й тобі, убивче, бо ти проклін
співців!

Даремно ти змагаєш до влади та вінців.
Ім'я твоє забудуть, і зникнеш ти мов тінь.
Будь, як останній хрипіт в порожню
далечинь!“

Старий сказав, і згодом—здійснились ці
слова:

Всі мури розвалились, засохли дерева...
Тільки одна колона як свідок ще стоїть,
Та й та вже струпішала, розвалиться за
мить.

Замість пахучих парків—пустеля скрізь
німа:

Ні тіни деревинки, ні джерелця нема.
А ім'я королеве забуто до кінця—
Загиноюло і згасло... такий проклін співця!

ТЕОДОР ФОНТАНЕ

ДЖОН МАЙНАРД.

Джон Майнард!
„Хто був Джон Майнард?“
„Джон Майнард—стерничий на кораблі,
Що згинув, а нас він довів до землі,—
Це наш порятівник, що вмер за нас...
Од нас йому слава і шана весь час.
Джон Майнард!“

Озером Еріо „Чайка“ летить,
Бризкає піна, бурлить і кипить,—
Рейс наш із Дейтройт до Буфало—
Всім нам весело й любо було.

А пасажирів в вечірній млі
Вже ловлять очима клаптик землі,—
Спитається хтось із дітей або з дам:
„Стерничий, а скільки ще їхати нам?“
Він гляне на море і скаже всім:
„До Буфало буде ще тридцять сім.“

Радіє в душі і юнак і старик,
Аж раптом знизу вирвався крик:
„Вогонь!“—залунала і всі вже кричать;
З кают і з люку—вибухнув чад...
Полум'я вітром роздмухало,
А ще двадцять хвилин до Буфало.

Збилися всі на носу судна.
Там є ще чим дихати, чаду нема—
За кілька хвилин—усім загин,
Бо на кормі вже вогонь і дим...
„Де ми?“—тривожно простукало—
Ще п'ятнадцять хвилин до Буфало.

Вихор зростає, од чаду чорно,
А зір капітана туди, де стерно,
Не бачить; стерничий десь там у диму—
Крізь рупор кричить капітан йому:
„Джон Майнард! Стоїш іще там“—„Стою!“
„Крізь просмик на беріг! Даєш?“—„Даю“.
А люди гукають: „У бухту! Ало!“
А ще десять хвилин до Буфало.

„Ще там, Джон Майнард?“—гукає люд,
Вже ледве чутно відповідь: „Тут“...
І плавно крізь просмик високих скель
Поплив палаючий наш корабель.
Рятунок іншого нам не було—
Рятунок—беріг Буфало.

„Чайка“ на якорі. Вогонь погас...
Рятунок! Одного немає з нас.

Музика сурмить. Дзвони гудуть—
Десятки тисяч за тілом ідуть...
Таких похоронів не було ніде.
Кожне вінка на труну кладе.
Жодного ока не було без сліз—
Смуток і плач, голосіння скрізь.
Спустили труну завітчану в глиб,
Засипали квітами Майнардів гріб.

А на мармуровій колоні, в вінку,
Вирізьбив город подяку таку:

„Тут спочиває Джон Майнард.
Стерничий він був, що в огні і в диму
Міцно тримав у руках керму—
І врятував нас. Слава йому!
Джон Майнард—герой, що тисячу спас!
Любов—нагорода йому від нас!
Джон Майнард!“

ЦЕДЛИЦ ХРИСТОФ

ПАРАД УНОЧІ.

Ніччю, в годин дванадцять
Враз одкривається гріб,
А з нього встає барабанщик
І робить нічний обхід.

Кістлявою він рукою
Б'є в барабана дріб,
То барабанить до бою,
Тривогу чи то в похід.

А звук барабану глухого
Такий наводить жах,
Що мертві війська од нього
Прокидаються в гробах.

В далекім північнім краї,
Де льодом покриті поля,
І ті, що в Італії спали,
Де надто гаряча земля.

І ті, що над Нилом спочили,
В сухих арабських пісках,—
Підводяться всі з могили
Із рушницями в руках.

* * *

Ніччю, в годин дванадцять
Сурмач із гробу встає,
І зично трубить у сурму,
Команду передає.

Приїздять на легких конях
Померлі верхівці—
Криваві старі ескадрони
З мушкетами в руці.

Щиряться черепи білі
З під касок у-ночі,
Блищать мушкети та піки
І блискають мечі.

* * *

Ніччю, в годин дванадцять,
Кидає цісар гріб
І їде повз фронт помалу
Зі штабом знатних осіб.

На ньому маленька шапка,
Одяг так просто лежить;
І тільки тоненька шпага
При боці його висить.

А місяць жовтим сяйвом
Освічує довгий майдан,—
Герой у маленькій шапці
Робить парад військам.

Рушницю на плечі! Струнок!
Колони честь оддають...
Війська з веселою грою
Повз імператора йдуть.

Маршали та генерали
Замкнули круг нього кілце,
А він найближчому нишком
Скаже одне слівце.

Це слово проходить навколо
Неначе шелест тополь,—
Гасло—„острів Єлени“,
А „Франція“ пароль.

То в Елісейській долині...
Малий імператор там
Якраз о північній годині
Робить парад військам.

Ф Р І Д Р І Х Ш І Л Л Е Р

ГРАФ ЕБЕРГАРД ГРАЙНЕР ІЗ ВІРТЕМБЕРГУ.

Чого ви так по всіх світах
Пиндючитесь весь час?
Чимало лицарів-нетяг,—
І в мирі славних і в боях,—
Є в Швабії, у нас.

У вас Карло та Едуард
І Людовик і Фріц,
І знов Карло та Едуард.
А в нас один—граф Ебергард—
В бою—небесна міць.

І син його, граф Улеріх
Любив залізний дзвін.
Той графський хлопець Улеріх
В борні відважний дух беріг,
Не поступався він.

Як Рейтлінги в поганий час,
Без приводу й без прав,
З вогнем збиралися на нас
І нападали раз-у-раз,
Наш граф на них напав.

Напав на них—не переміг,
До-дому злий приліз,
Од горя повалився з ніг;
А син отямитись не міг,
Пролив чимало сліз.

Гадюка в серці...—Га! пожди! —
Юнак не знав, що жах,
І кров'ю клятої юрби
Ганьбу старої бороди
Обмити заприсяг.

Небавом вибухла війна,
Ми всі плече в плече—
Кипить під Дефінген борня—
Для хлопця радісна вона—
Ми-ж бились гаряче.

В нас гасло: програну війну
Помстить кривава січ!
І так помчали ми в борню,
У море крові і вогню
І в диму чорну ніч.

А графський син, як лютий лев,
Меча свого вхопив—
Бо ворогів як ліс дерев,
А перед ним—і крик і рев,
І смерть з усіх боків.

Та горе! долі не спинить.
Блиснула шабля враз...
До нього лицарі в ту мить,—
Даремно! Труп його лежить,
І блиск очей погас.

Затих непереможній крик—
Ридав чужий і свій...
Тут граф до верхівців прорік:
—„Мій син, як кожний чоловік.
Марш діти, далі в бій!“

Тут засвітали меч і спис,
Нас гонить люта злість—
І ми по трупах понеслись—
Міщани в розтіч подались
На доли, в гори, в ліс.

Як затрубили вже в ріжки
Ми в стан свій потягли.
Пішли в танок жінки й дівки,
Чарки дзвонили та шклянки,
Як ми перемогли.

А де наш граф? Сумний сидить
В своїм шатрі—один.
Сльоза в очах його блищить,
Бо трупом перед ним лежить
Його єдиний син.

Тому за графом ми своїм
В пожежі і в моря!
В його руках небесний грім,
Він буря в вихрі бойовім—
Він Швабії зоря.

То що-ж ви там по всіх світах
Так носа дерете?
Чимало лицарів-нетяг,
І в мирі славних і в боях,
І в Швабії росте.

ПОДІЛ ЗЕМЛІ.

— Берить цей світ!—гукнув Зевес із неба
До всіх людей,—він буде ваш, берить!
Я кожному даю, кому що треба.
То-ж по-братерськи поділіть!—

Хто руки мав, метнувся враз до долі,
Старі й малі заходилися скрізь:
Рільник узяв собі плоди на полі,
Мисливець десь подався в ліс.

Купець набив комори й обороги,
Абат налив коштовного вина,
Король рогачки ставить на дороги,
— Моя,—сказав він,—данина.—

Пізенько вже, як поділ закінчили,
Прийшов поет, що здалеку прибрів:
На світі все вже інші захопили,
Вже мало все своїх панів.

— Невже з-поміж усіх мене одного
Забув ти, боже? Я-ж твій вірний син!
Жалівся він перед престолом бога
З поклоном низьким, доземнім.

— Тебе пісні в країну мрій носили,
Не нарікай на волю тут мою!
А де-ж ти був, як землю ми ділили?
— Я був,—сказав поет,—в раю.

Я бачив там ясне твоє обличчя,
Небесний спів зачарував мене;
Я задививсь на небо таємниче
І втратив тут своє земне!—

— Ну, що-ж? Тебе вже нічим наділити,
Жнива, мислиство, плідці—не мої.
А хочеш ти зо мною в небі жити—
До мене вільний буде вступ тобі.

ПОХОРОННА ПІСНЯ НАДОВЕСІВ.

Ось, сидить він на рогожі,
Просто він сидить,
Ще такий стрункий та гожий,
Наче бачить світ.

Де-ж поділась воля руху,
Де-ж той дух пропав,
Що колись на славу Духу
З люльки дим пускав?

Де-ж ті очі соколові,
Що сліди серни
На росі, в траві шовковій.
Бачили вони?

Чи то-ж ці топтали ноги
Сніговий простір,
Мов той лось двадцятирогий,
Наче ланя з гір?

Ще-ж ті руки, що так туго
Натягали лук?
Одлетіла їх потуга.
Зникла сила з рук.

Він туди подався, друзі,
Де снігів нема,
Де всі ниви в кукурудзі,
Що росте сама.

Там усі ставки рибками
Повні аж по край,
А звірятка з пташечками
Звеселяють гай.

Там із духами він славно
Буде їсти хліб,
Ми ж діла його прославмо
І зариймо в гріб.

Принесіть дари останні,
Починайте спів!
Вкупі з ним зарийте в ямі
Все, що він любив.

Не забудьте крім одержі,
Томагавк на груди!
Покладіть стегно ведмеже,
Бо далека путь.

Покладіть ножа при ньому,
Він ножем умів
Швидко, з третього прийому
Шкуру драть з голів.

В руку всуньте мальовило,
Ще й червоний туш,
Хай він сяє любо й мило
В тій країні душ!

З М І С Т

	Стор.
Вступне слово. <i>О. Бургардт</i>	7
<i>Алмерс Герман</i> —Матрос із Галлігу	17
<i>Брахман Луїза</i> —Колумб	19
<i>Гайне Гайнріх</i> —Два брати	23
Звістка	24
Лореляй	25
<i>Геббель Фрідріх</i> —Дитина над криницею	26
<i>Гайбель Еманцель</i> —Багач із Кельну	28
<i>Гете Вольфганг</i> —Вільховий король	31
Міньона	33
Рибалка	33
<i>Грін Анастасіус</i> —Дезертир	35
<i>Ернст Отто</i> —Ніз Рандерс	39
<i>Зайдель Імануїл</i> —Вбитий салдат	41
<i>Уланд Людвіг</i> —Проклін співця	43
<i>Фонтане Теодор</i> —Джон Майнард	47
<i>Цедліц Хрістоф</i> —Парад уночі	50
<i>Шіллер Фрідріх</i> —Граф Ебергард,	53
Поділ землі	56
Похоронна пісня	57

ВИДАННЯ
СПІЛКИ РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПИСЬМЕННИКІВ
„ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“

ПОЕЗІЇ

Бобинський В. Поєми. Передмова <i>Дмитра Заула</i> (друкується)	—.—
Загуп Дм. Вибір німецьких балад. Ілюстрації нім. художників. Передмова <i>О. Бургардта</i>	0.60
Кічура М. На старті. Кн. 4	1.20
Кобиллянський В. Повний збірник творів. За редакцією <i>Д. Заула</i> (готується)	—.—
Малицький Ф. Холмщина. Обкл. <i>Я. Струхманчука</i>	0.40
Фальківський Д. Полісся (друкується)	—.—
Яблуненко В. Над Дністром. Балади й оповідання. Ілюстрував у дереві <i>О. Рубан</i>	0.70

ОПОВІДАННЯ

Козланюк П. Хлопські гаразди. Обкл. <i>В. Пурія</i>	0.95
Козоріс М. Дві сили. Ілюстрував <i>Я. Струхманчук</i>	0.60
Макушинський К. Семен Хрущ. Переклад з польського (друкується)	—.—
Цвайг С. Збірник творів. Перекл. <i>В. Бобинський</i> . За редакцією <i>Дм. Заула</i> (друкується)	—.—
Цвайг С. Амок. Перекл. <i>В. Бобинський</i> (друкується)	—.—
Цвайг С. Лист незнайомої. Переклав <i>В. Бобинський</i> . За редакцією <i>Дм. Заула</i> (друкується)	—.—

Видавництво „ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“
КИЇВ, поштова скринька ч. 71. Тел. 41-13.

ВИДАННЯ
СПІЛКИ РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПИСЬМЕННИКІВ
„ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“

П'ЄСИ

Ірчан М. Підземна Галичина. П'єса на 5 дій. Друге видання. Обклад. *О. Рубана* 0.55

ЗБІРНИКИ

Західня Україна. Літературно-мистецький та громадсько-політичний збірник. Зшиток I 0.70

Західня Україна. Зшиток II 0.75

Руку братам! Ілюстрований мистецький альбом —.—

Атаманюк, Загуп, Рудик. Антологія літератури Західн. України ХХ віку (готується) —.—

Рудик Д. Історія західно-європейської літератури ХІХ віку (готується) —.—

ПОПУЛЯРНІ НАРИСИ

Бензя П. Україна потойбіч. Статті й нариси. Передмова *М. Барана* (друкується) —.—

Лакиза І. На руїнах поводи. Нарис зі світлинами. Обкл. *Б. Крюкова* 0.45

МЯЛЮНКИ й ин.

Козік М. Портрет поета Дмитра Загула 0.25

Струхманчук Я. Австрійський польовий суд на Гуцульщині 0.25

Папаясюк М. Іван Франко. Бюст 5.—

Видавництво „ЗАХІДНЯ УКРАЇНА“
КИЇВ, поштова скринька ч. 71. Тел. 41-13.

В літературі кінця 17-го й початку 18-го століття балада була одним із найбільш поширених жанрів поезії. Найбільші світові письменники розробляли й удосконалювали цей жанр і дали нам високохудожні зразки баладної творчості.

Мабуть чи не найкраще розвинулась балада в Німеччині, де над нею працювали корифеї німецької літератури, як напр. Гете. Шіллер, Гайне, Уланд, Бюргер, Шаміссо та інші.

Німецька балада зайняла в німецькому письменстві першорядне місце. Вплив її позначився на молодших літературах, головню слов'янських, а серед них і на українській літературі. Хоч балади писали в нас такі поети як Шевченко, Франко, Федькович, Грінченко, Леся Українка й інші, проте українська балада навіть у найкращих своїх зразках не дорівняла класичним творам цього жанру що до поетичної техніки.

Класична німецька балада залишається й досі зразком для нашої літератури, головню там, де в ній піднесено класову боротьбу як напр. у баладах нашого збірника „Багач із Кельну“, „Вбитий салдат“, „Дезертир“ та інші.

